

INTER-AGENCY COMMON FEEDBACK PROJECT

खाद्यान्न सुरक्षा तथा
जीविकोपार्जन सम्बन्धी
समुदायको बुझाइको
प्रतिवेदन – गौरखा

सेप्टेम्बर २०१६

अनुसन्धान विधि

समुदाय बुझाइ सर्वेक्षण सम्पन्न गर्न १४ वटा प्रभावित जिल्लाका ८४ समुदायका अग्रवा कार्यकर्ताहरु (सीएफएहरु) र १२ जिल्ला समन्वयकर्ताहरुलाई तीन दिन सम्म सर्वेक्षण प्रेश्नावली र अँध्ययनका विभिन्न प्रक्षेपण सम्बन्धमा तालीम प्रदान गरिएको थिए । प्रत्येक चरणमा भुकम्प प्रभावित १४ जिल्ला मध्ये हरेकबाट १५० जनाका दरले जम्मा २१०० प्रतिक्रियादाताहरुको नमूना आकारमा सर्वेक्षण गरिएको छ । सबै तथ्याक संकलन काबो टुलबक्स प्रयोग गरी मोबाइल फोन मार्फत सम्पन्न गरिएको छ ।

नमूना छनोट

यो अध्ययनले गोला पूर्थाद्वारा र्याण्डम स्याम्पलिङ्ग गरी गाविस तथा नगरपालिकाहरुको छनोट गर्दछ । गाविस तथा नगरपालिकाहरुको सुची मध्येबाट सीएफएहरुले सापेक्षिक रूपमा पहुचयोग्य हुने गरी चारवटा गाउँ विकास समिति (गाविस)हरु (ग्रामीण नमूना) र एउटा नगरपालिका (शहरी नमूना) छनोट गर्नेछन् । नगरपालिका नभएका जिल्ला (जस्तै रसुवा)मा नगर वरिपरिको नमूना क्षेत्रका रूपमा जिल्ला सदरमुकाममा तीनवटा वडाहरु गोला प्रथा माध्यमवाट छनोट गरिएका छन् र हरेक वडामा दशजन प्रतिक्रियादाताहरुमा सर्वेक्षण गरिएको छ ।

यो नमूना छनोटका आधारमा केहि सीमाहरू हुने कुरा स्वीकार गर्नु पर्ने हुन्छ । गाविस छनोट गोला प्रथा माध्यमवाट हुने भए पनि पहुच हुन नसक्ने क्षेत्रहरुमा रहेका समुदायहरुबाट सुझाव संकलन गर्दैन; यो सुझाव सर्वेक्षण गरिएको क्षेत्रवाट संकलन गरिएको भन्दा फरक हुन वा नहुन पनि सक्छ । यसका अतिरिक्त नमूना आकारले १४ वटा जिल्ला भरीको राष्ट्रिय स्तरको प्रतिनिधित्व प्रदान गर्ने भए पनि जिल्ला स्तरमा यसलाई साकृतिक रूपमा मात्र लिन सकिन्छ ।

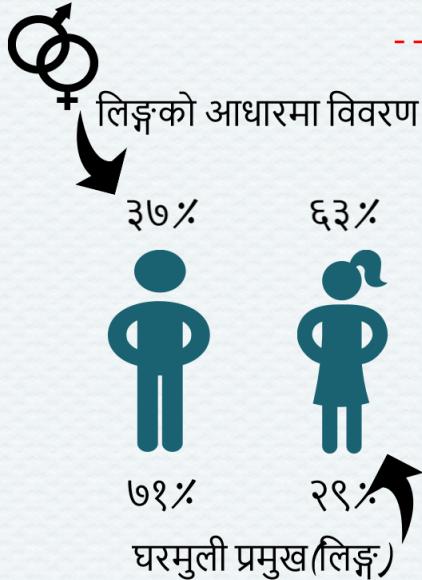
घरधुरी र प्रतिक्रियादाताहरुको छनोट

छनोट गरिएका गाविस /नगरपालिका/ जिल्ला सदरमुकामका वडाहरुमा आइपुग्दा सिएफएहरुले व्यक्तिगत अन्तर्वाता प्रक्रियालाई सुरुवात गर्न विद्यालय, मन्दिर वा चौतारा जस्ता प्रवेश विन्दुहरुका पहिचान गर्दछन् । पहिचान गरिएका प्रवेश विन्दुबाट अन्तर्वाताको सुरुवात गर्ने आधारका रूपमा कलम घुमाउने तरिकालाई आपनाउने छन् । कलमको दिशाको पहिलो घरमा सर्वेक्षण गरिने छ र प्रत्येक वडामा दशवटा घरहरुमा सर्वेक्षण सेम्पन्न नहदासम्म पहिले सर्वेक्षण गरिएको घरबाट दुईवटा घरलाई छोड्ने प्रक्रियालाई अपनाइने छ । अस्थायी आश्रयस्थलहरुलाई पनि नियमित घरधुरी नमूनाको हिस्साका रूपमा लिइने छ ।

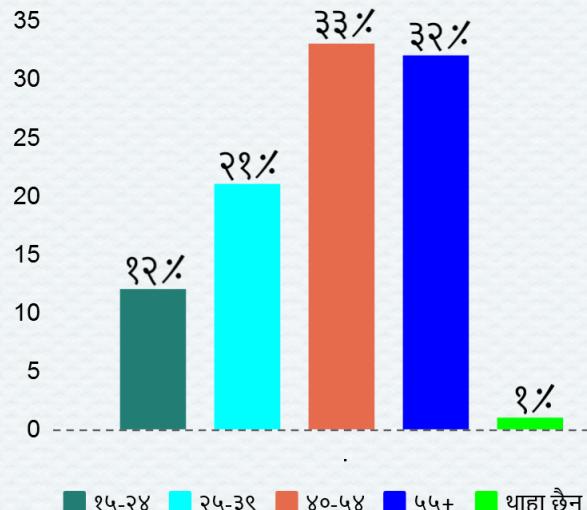
घरधुरीमा पुगिसके पछि सिएफएबाट सर्वेक्षणका समयमा घरमा उपस्थित १५ ब्र्झ वा सो भन्दा बढी उमेरका प्रतिक्रियादाताहरुको समुह मध्येबाट एकजना व्यक्तिसंग अन्तर्वाता लिइनेछ । नमूना जनसंख्याका हिसाबल विविधतायुक्त हुने तथा सर्वेक्षण क्षेत्रको जनसंख्या प्रतिवाम्वित गर्न सुनिश्चित गर्ने गणकहरुलाई हरेक घरमा विभिन्न उमेर समूह तथा लिङ्गका प्रतिक्रियादाताहरुको छनोट गर्नेछन् ।

गोरखा

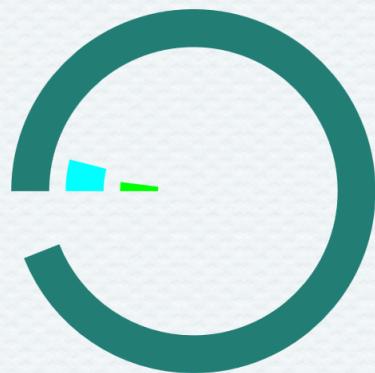
कुल सर्वेक्षण संख्या: १५०

उमेरका आधारमा विवरण

तपाईं वा तपाइको परिवारसंग भक्त्य पीडितको कस्तो परिचयपत्र छै?

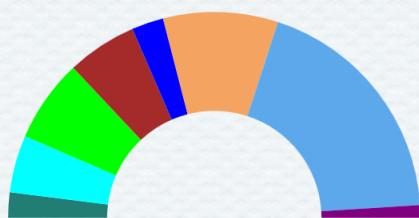

■ "क" वर्गको (९४%) ■ "ख" वर्गको (६%)
■ कुनैपनि छैन (२%)

तपाईं वा तपाइको परिवारसँग सामाजिक सुरक्षा परिचयपत्र छ?

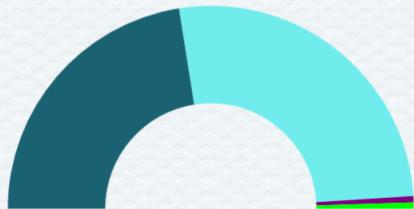
जात / जातीय समूहको आधारमा विवरण

■ ब्राह्मण(४%) ■ क्षेत्री(९%) ■ नेवार(१३%) ■ दलित(११%) ■ जनजाती (५%)
■ मगर (१८%) ■ गुरुङ(३८%) ■ अन्य(२%)

१. तपाईं वा तपाइको परिवारमा दैनिक आवश्यक पर्ने खाद्यान्न पूरा भइरहेको छ?

समग्र नतिजा

- आवश्यकत पूरा भएको छैन(५३%)
- आवश्यकत पूरा भएको छ(४५%)
- तटस्थ(१%)
- थाहा छैन(१%)

लैंगिक आधारमा विवरण

पूरा भएको छैन(४८%)
पूरा भएको छ(५२%)

पूरा भएको छैन(५६%)
पूरा भएको छ(४१%)

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

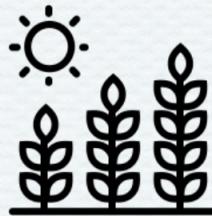

९४% दलित, ६५% गुरुङ, ५०% नेवार, ३६% छेत्री, ३३% मगर र २९% जनजाती ले आफू वा परिवारमा दैनिक आवश्यक पर्ने खाद्यान्न पूरा नभएको जनाएका छन् /

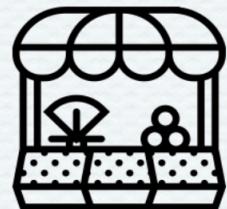

१००% ब्राह्मण, ६७% मगर, ५७% छेत्री तथा जनजाती, ५०% नेवार, ३५% गुरुङ र ६% दैलित ले आफू वा परिवारमा दैनिक आवश्यक पर्ने खाद्यान्न पूरी भएको जनाएका छन् /

१क. यदि छ भने, अहिले तपाईं वा तपाइको परिवारले खाद्यान्न आवश्यकता पूरा गर्नका लागि २ उपायहरू के- के अपनाउनु भएको छ?

खाद्यान्न आफै उब्जनी गरेर (९०%)

धैरैजसो खाद्यान्न किनेर(८५%)

१ख. यदि छैन वा तटस्थ भए, तपाईं वा तपाइको परिवारको खाद्यान्न आवश्यकता पूरा गर्न मुख्य दुई कुराहरू के-के चाहिन्छ?

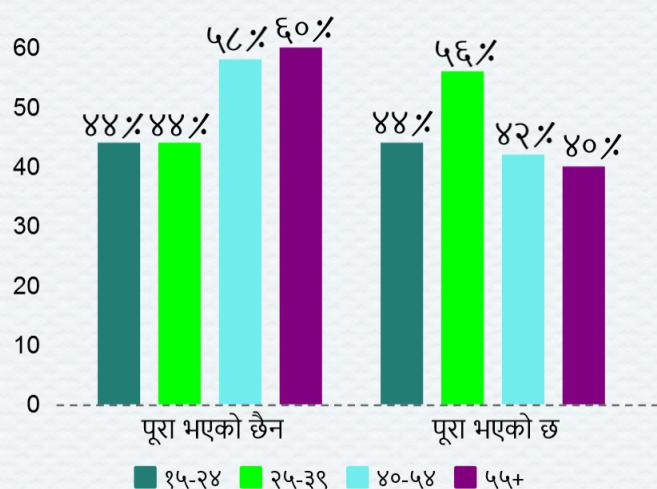

नगद सहयोग(५६%)

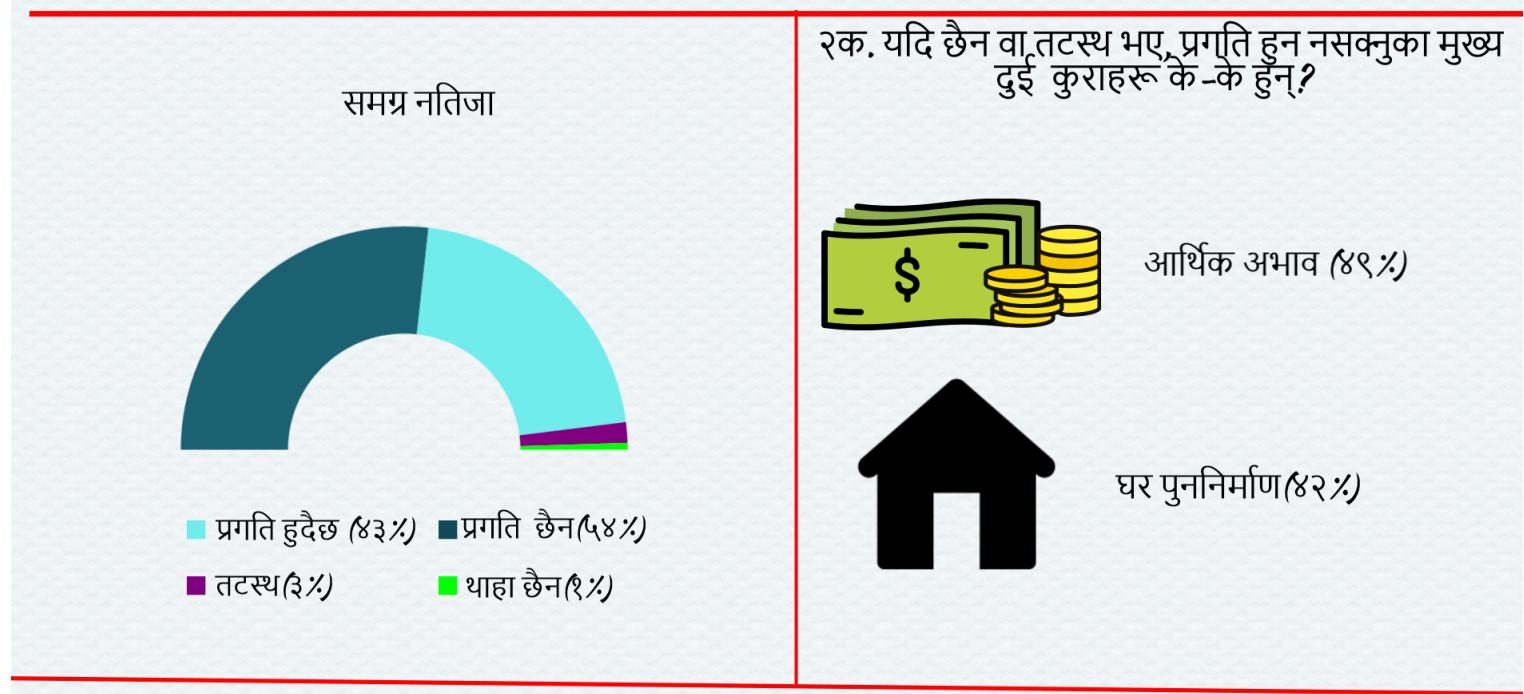

नयाँ सीप(४७%)

उमेरका आधारमा विवरण

२. भूकम्प पछि तपाइँको पुनरुत्थान प्रकृयामा प्रगति हुँदैछ?

लैंगिक आधारमा विवरण

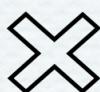

प्रगति छैन (५०%)
 प्रगति छ (५०%)

प्रगति छैन (५६%)
 प्रगति छ (३८%)

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

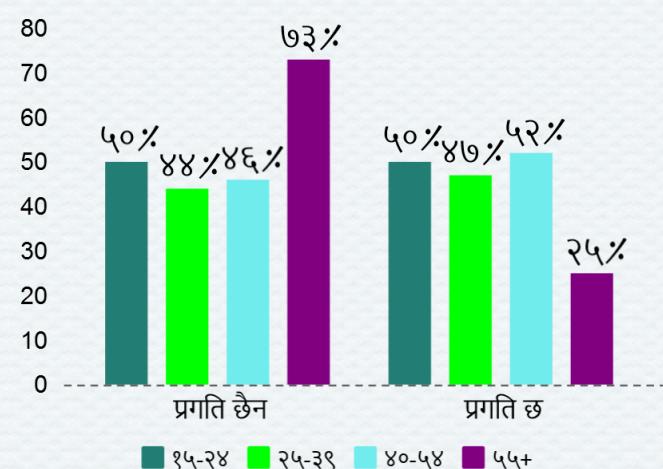

७०% गुरुङ, ६९% दलित, ५०% छेत्री, ४८% मगर, ४३% जनजाती, १७% ब्राह्मण र १५% नेवार ले भूकम्प पछि पुनरुत्थान प्रकृयामा प्रगति नभएको जनाएका छन्।

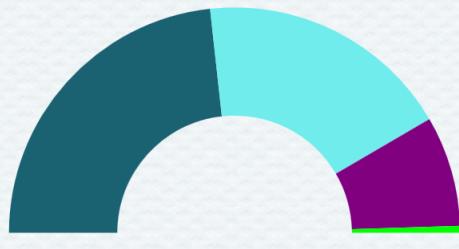
८५% नेवार, ५७% जनजाती, ५२% मगर, ४३% छेत्री, ३३% ब्राह्मण, ३०% गुरुङ र २५% दलित ले भूकम्प पछि पुनरुत्थान प्रकृयामा प्रगति भएको जनाएका छन्।

उमेरका आधारमा विवरण

३. बर्षा मौसमको लागि तयार हुनुहुन्छ?

समग्र नतिजा

■ तयार छैन(३७%) ■ तयार छु(४७%)
■ तटस्थ(१६%) ■ थाहा छैन(१%)

लैंगिक आधारमा विवरण

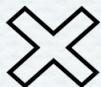

तयार छैन(३४%)
तयार छ(४५%)

तयार छैन(३८%)
तयार छ(४८%)

जात तथा जातिका आधारमा विवरण

५७% जनजाती, ५०% दलित, ४८% मगर, ३६% छेत्री, ३५% गुरुङ, १७% ब्राह्मण र १५% नेवार ले बर्षा मौसमको लागि तयार नरहेको जनाएका छन्।

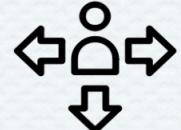
८५% नेवार, ८३% ब्राह्मण, ६४% छेत्री, ५२% मगर, ५०% दलित, २५% गुरुङ र १४% जनजाती ले बर्षा मौसमको लागि तयार रहेको जनाएका छन्।

झूक. यदि छैन वा तटस्थ भए, वर्षाको लागि तयारी पुरा गर्ने तपाइलाई वाधा गरिरहेका मुख्य दुई समस्याहरू के - के हुन्?

असुरक्षित आवास(८४%)

तयारी र योजनाको लागि स्रोत छैन(३४%)

झूक. यदि छैन वा तटस्थ भए, तपाइले तयारी गर्न नसक्नुका प्रमुख दुइवटा कारणहरू के - के हुन्?

नगदको अभाव(९७%)

खरिद गर्नका लागि सामग्रीहरू उपलब्ध छैनन(४३%)

झग. वर्षा याममा तपाइको घर परिवार मलतः कस्तो प्रकारको आश्रय स्थलमा रहली?

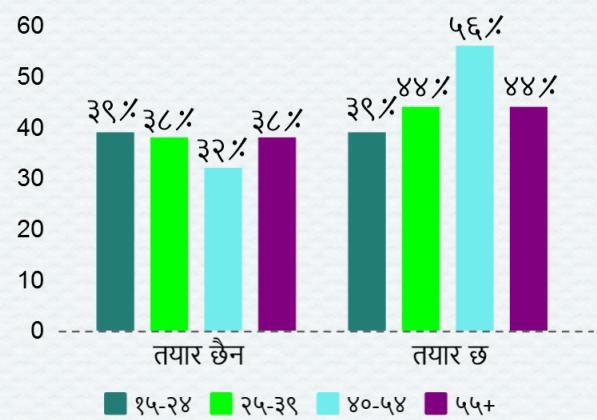

हामी हाल बसिरहेको अस्थायी आश्रय स्थलमा(७८%)

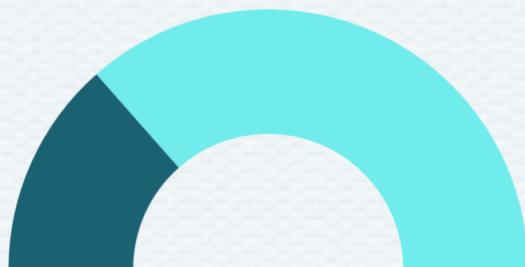
हामी हाल बसिरहेको स्थायी आश्रय स्थलमा(१२%)

उमेरका आधारमा विवरण

४. भुकम्पपछि, तपाइको परिवारमा कुनै सदस्य घर छाडेर रोजगारीको लागि कतै जानु परेको छ?

समग्र नतिजा

■ जानु परेको छैन(७३%)
■ जानु परेको छ(२७%)

लैंगिक आधारमा विवरण

जानु परेको छ(२५%)
जानु परेको छैन(७५%)

जानु परेको छ(२८%)
जानु परेको छैन(७२%)

४क. यदि छ भने, कस्तो खालको रोजगारीमा?

वैदेशिक रोजगारीमा(५५%)

निजी संस्थाको कर्मचारी (१०%)

घरायसी कामदार (१०%)

४ख. यदि छ भने, तपाइको घरको कुन चाहिँ सदस्य(हिस्त)?

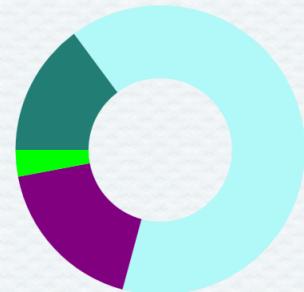

छोरा(५८%)

श्रीमान(३५%)

४ग. यदि छ भने, उनीहस्त कति वर्षका छन्?

■ १५-२४(१५%)
■ २५-३९(६५%)
■ ४०-५४(१८%)
■ ५५+(३%)

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

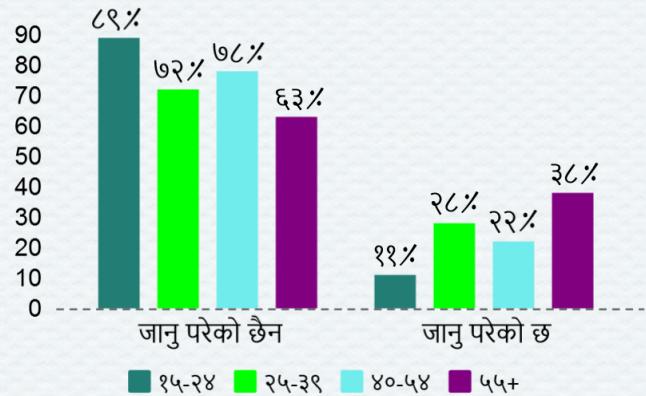

१००% ब्राह्मण, ८६% छेत्री, ७८% मगर, ७५% दलित, ७१% जनजाती, ७०% नेवार र ६७% गुरुङ ले परिवारमा कुनै सदस्य घर छाडेर रोजगारीको लागि कतै जानु नपरेको जनाएका छन्।

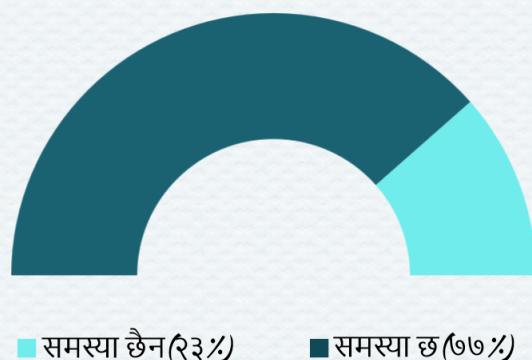
३३% गुरुङ, ३०% नेवार, २९% जनजाती, २५% दलित, २२% मंगर र १४% छेत्री ले परिवारमा कुनै सदस्य घर छाडेर रोजगारीको लागि कतै जानु परेको जनाएका छन्।

उमेरका आधारमा विवरण

५. तपाइलाई जीविकोपार्जन सम्बन्धी कुनै समस्या?

समग्र नतिजा

पक. यदि छ वा तटस्थ भए, जीविकोपार्जन सम्बन्धी तपाइको मुख्य दुइ समस्याहरू के -के हुन्?

जागिरको अभाव (४९%)

सीप छैन (४४%)

लैंगिक आधारमा विवरण

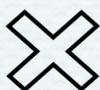

समस्या छैन (२१%)
समस्या छ (७९%)

समस्या छैन (२४%)
समस्या छ (७६%)

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

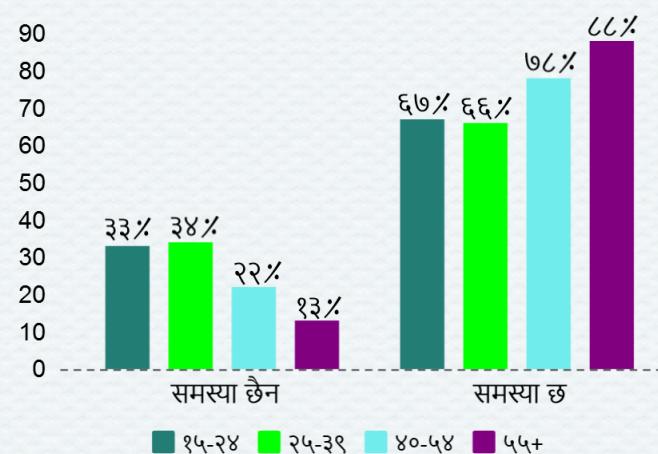

२३% ब्राह्मण, ५७% जनजाती, ५०% छेत्री, २२% मगर, १६% गुरुङ र १५% नेवार ले जीविकोपार्जन सम्बन्धी कुनै समस्याही नभएको जनाएका छन्।

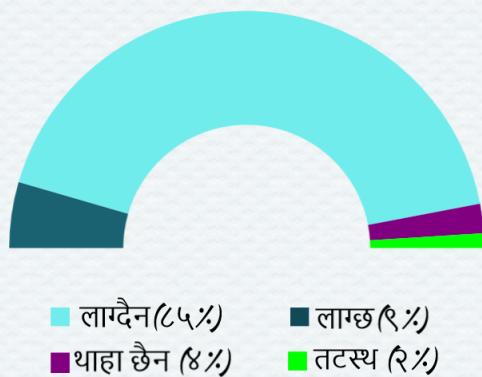
१००% दलित, ८५% नेवार, ८४% गुरुङ, ७८% मगर, ५०% छेत्री, ४३% जनजाती र १७% ब्राह्मण ले जीविकोपार्जन सम्बन्धी समस्या भएको जनाएका छन्।

उमेरका आधारमा विवरण

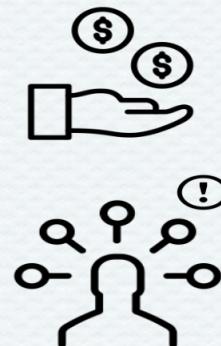

६. तपाइलाई अहिलेको जीविकाको स्रोतले अर्को विपत्ति आए धान्न सक्ला भन्ने लाग्छ?

समग्र नतिजा

दक्ष. यदि लाग्दैन वा तटस्थ भए, अर्को विपत्ति आई परेमा तपाइको जीविको पार्जनमा समस्या हुन सक्ने दुई कुराहरू के -के हुन्?

बचत छैन (६५%)

तयारी र योजना छैन (५२%)

लैंगिक विवरण

लाग्दैन (८९%)
लाग्छ (७%)

लाग्दैन (८२%)
लाग्छ (११%)

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

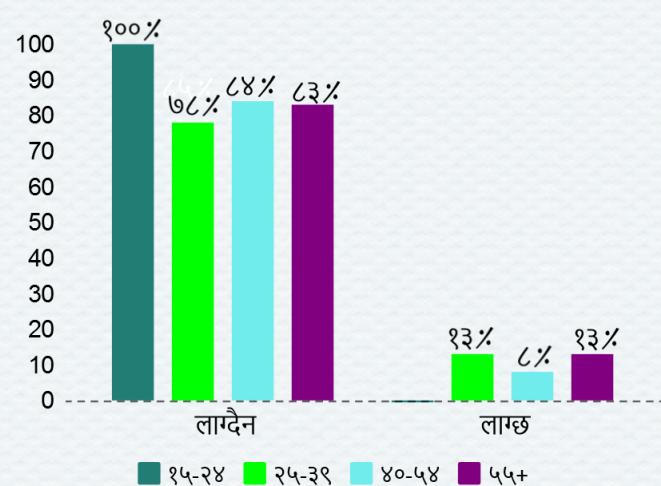

९४% दुलित, ९०% नेवार, ८९% गुरुङ तथा मगर, ७१% जनजाती, ६४% छेत्री र ५०% ब्राह्मण ले अहिलेको जीविकाको स्रोतले अर्को विपत्ति आए धान्न सक्ला भन्ने नलागेको जनाएका छन्।

३३% ब्राह्मण, २९% जनजाती, १४% छेत्री, ११% मगर, १०% नेवार र ५% गुरुङ ले अहिलेको जीविकाको स्रोतले अर्को विपत्ति आए धान्न सक्ला भन्ने लागेको जनाएका छन्।

उमेरका आधारमा विवरण

७. तपाइँको परिवारको मुख्य आय स्रोत के हो?

समग्र नतिजा

कृषि र पशुपालन (४४%)

घरायसी कामदार (११%)

पसल (९%)

लैंगिक आधारमा विवरण

कृषि र पशुपालन (४८%)

घरायसी कामदार (१३%)

कृषि र पशुपालन (४१%)

घरायसी कामदार (११%)

जात तथा जतिका आधारमा विवरण

७१% जनजाती, ६५% नेवार, ५०% दलित, ४८% मगर, ३७% गुरुङ, ३३% ब्राह्मण र २१% छेत्री ले मुख्य आय स्रोत कृषि र पशुपालन जनाएका छन्।

२५% गुरुङ र १४% छेत्री तथा जनजाती ले मुख्य आय स्रोत घरायसी कामदार जनाएका छन्।

७क. तपाइँको आय स्रोतमा सहयोग गर्न सक्ने तपाइँसँग कस्तो सीप छ?

कृषि (४५%)

केही सीप छैन (३७%)

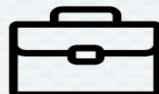
उद्यम/व्यवसाय (९%)

७ख. तपाइँको आय स्रोत बढाउन कुन एक सीपको विकास गर्न चाहनुहोन्छ?

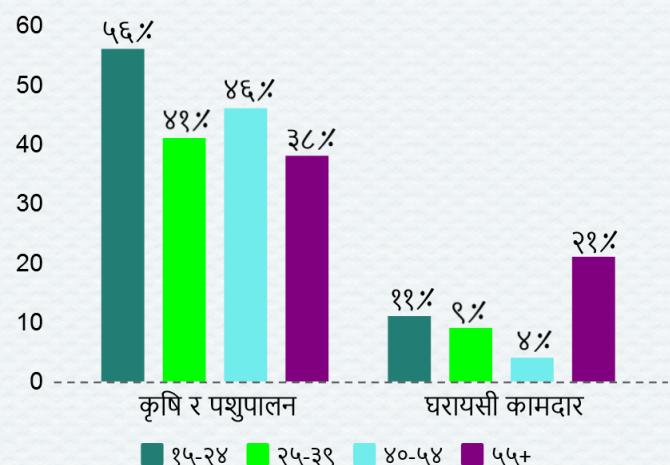

कृषि सम्बन्धी नयाँ सीप (५०%)

उद्यम/व्यवसाय (९६%)

उमेरका आधारमा विवरण

www.cfp.org.np

